Posudek na disertační práci Mgr. Romany Suché: *Neverbální komunikace Čechů a Francouzův pracovním prostředí.*
Školitel: RNDr. Vladimír Blažek, CSc.
Katedra antropologie FF Západočeské univerzity v Plzni, 2014

Předložený text disertační práce představuje zhruba 180 stran vlastní studie, následované poměrně rozsáhlým seznamem použité literatury a podrobnými přílohami. Přiložený autoreferát je sám složen z řady podkapitol a není příliš snadné si z něj udělat rychle dostatečný obrázek vlastní práce. Základní výzkumnou otázku lze shrnout v tázání, jaký má vliv osvojení si doprovodných mimoslovních výrazových prostředků (tzv. sémantických gest) na lepší komunikaci Čechů a Francouzů. To je zajímavé a v dnešní stále více multikulturně založené společnosti také bezesporu potřebné a praktické. Již při četbě anotace mě však trochu mate několikeré upozornění na zaměření práce „Cílem disertační práce je …" (s.5), „Mým záměrem bylo …" (s.6), „Hlavním cílem mé disertační práce bylo …" (s.9), „Cílem je odborně připravit vysokoškolské studenty…" (s.9). Na str. 21 autorka konstatuje, že „Za hlavní přínos práce považuji multidisciplinární přístup ke zpracování dané problematiky." K tomu bych jen dodal, že přínos práce by se měl především výrazně krýt s definovaným cílem.
Zde mně jde o to, že témata z oborů, jakými jsou právě např. antropologie, psychologie, sociologie apod. jsou vystavena nebezpečí mnoha slov a složitých slovních obrazů s rizikem snížené přehlednosti.
Zastavím se u několika vybraných částí/hledisek předložené práce.
Autorka prostudovala velké množství pramenů, zaměřených jak specificky lingvistických, tak obecně sociálně psychologických a konkrétně neverbálně komunikačních. Oceňuji, že kromě mnoha zahraničních studií autorka využívá i naše významné autority (Vladimíra Blažka, Zdeňka Kleina, Jaro Křivohlavého, Jana Průchu aj.). Snad by tu mohl být i Ivan Slaměník a Jaromír Janoušek …
Některé pasáže práce jsou velmi náročné na čtenářovu pozornost. Např. kapitola 6.2.3 (Metodologie výzkumu gest …) včetně popisu statistického postupu „Bootstrapping" je toho příkladem. Když si vyberu např. výzkum číslo 2 (viz str. 106), tak na začátku jsou formulované hypotézy H1 až H4 navazující na předchozí výzkumné cíle. Formulace hypotéz se mně zdá mírně zavádějící: tak např. H1 je evidentně hypotéza statistická. Ovšem formulace „určité skupiny gest" snižuje chápání. Čtenář musí dost složitě hledat, která gesta vstupují do testování a proč právě tato. Podobné je to u H2. Ovšem u H3 už je uvedeno pouze, že je určité jevy „budou více vyskytovat". Co je to „více" ? Tedy H3 a H4 u nejsou chápané jako statistické? Na straně 140 je uvedené stručné shrnutí výsledků tohoto testování. Ale jde pouze o krátký slovní komentář, bez odkazu na statistická data. Nu a podobně je to s další výzkumnou částí (viz str. 142). V těchto částech práce tedy konstatuji, že jde o text obtížně přehledný, což je ke škodě věci, protože, a to opakuji, jde o velmi zajímavé a potřebné téma! Z toho také plyne moje přátelské doporučení autorce, aby se ve svých dalších publikacích ještě více snažila o jasnost a doslova o ekonomii výrazů.

V závěru autorka konstatuje, že některá sémantická gesta jsou srozumitelná bez ohledu na kulturní rozdíly jiná že ve své srozumitelnosti narůstají se zkušeností vzájemné spolupráce. Jinými slovy tedy, že existuje větší nebo menší kulturní specifičnost vybraných sémantických gest a možnost a zvýšení jejich porozumění díky zkušenosti spolupráce na vybraných česko-francouzských pracovištích.
To je na jednu stranu jako závěr logické a přijatelné. Na straně druhé však jazyková výuka z toho mnohé postrádá. Osobně chápu jako výrazný závěr předložené práce v tom, že se mezilidská komunikace opětně potvrzuje ve své podobě širokého spektra a zásadní nutnosti ji

i jako takovou uchopit a rozvíjet. Vlastně se nedomnívám, že zásadní je konkrétní příklad česko-francouzského porozumění. Podobně by to, podle mého názoru, bylo i v případě jiných jazyků. A jako mimořádně zajímavá a významná perspektiva se mně potom jeví komunikace mezi stranami, které se kulturně liší ještě mnohem více, že jsou procházené jazyky, tedy čeština a francouzština, které jsou sice výrazně odlišné, ale stále spočívající na evropském kulturním základě.

Závěr:
Konstatuji, že autorka předložila obsáhlou práci výrazného vědeckého významu, rozšiřující dosavadní odborné poznatky. Přes některé dílčí výhrady (resp. snad i moje nedostatečné pochopení) práci považuji za splňující základní požadavky na ni kladené a doporučuji ji k obhajobě.

Praha, 23.12. 2014

Prof. PhDr. Jiří Šípek, CSc., Ph.D.